

1 MT300 – MĚNOVÁ TEORIE A POLITIKA

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Účinnost měnové politiky: Samostatnost centrální banky

Struktura

Model Kydlanda-Prescotta

Politické charakteristiky samostatnosti

Ekonomické charakteristiky samostatnosti

Finanční charakteristiky samostatnosti

Důvěryhodnost, odpovědnost a transparentnost

Samostatnost centrální banky

Model Kydlanda-Prescotta (předpoklady)

Předpoklady modelu

Tři „centra moci“ s jiným hlavním cílem

Dva typy měnové politiky

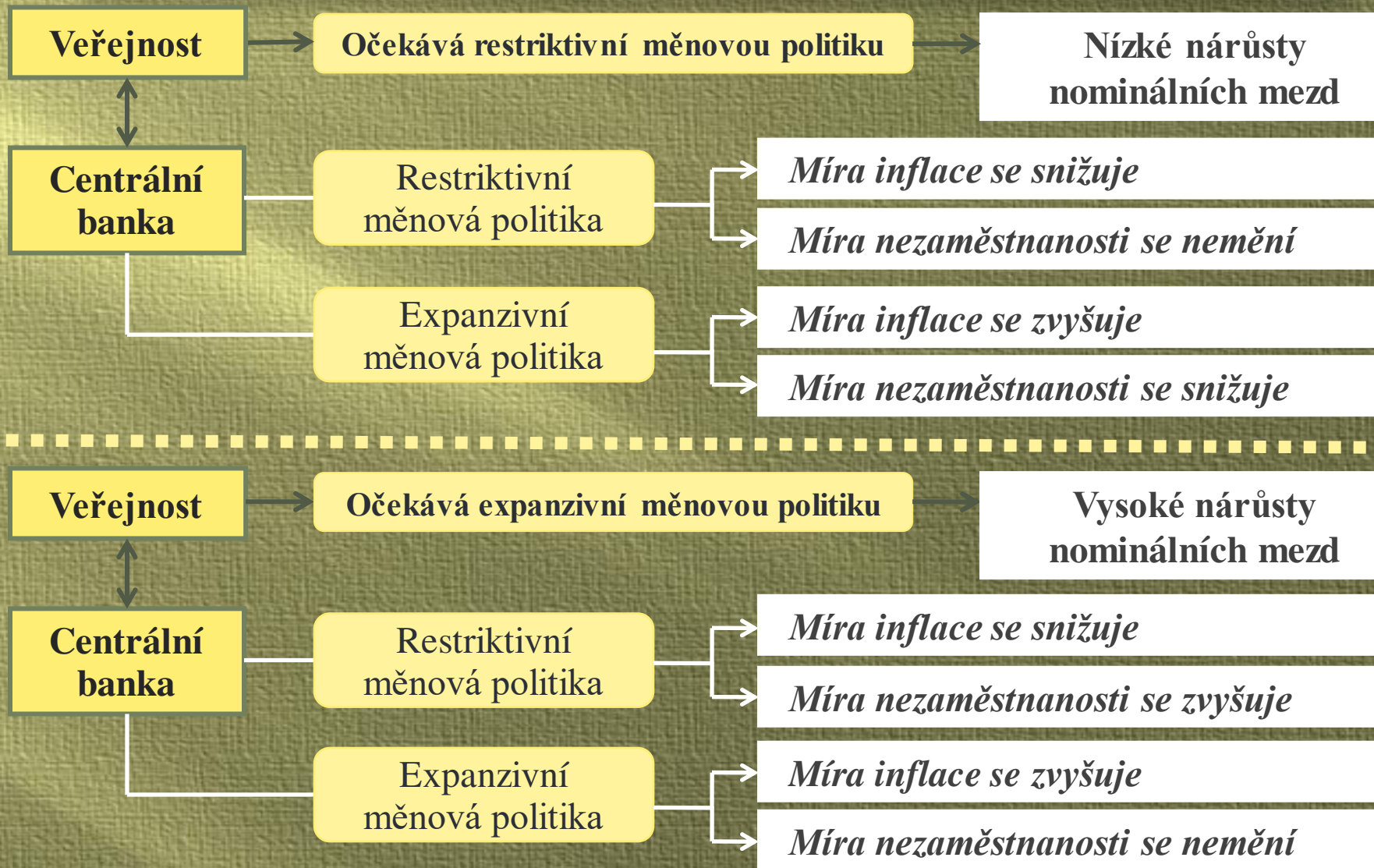
Dva důsledky měnové politiky

Význam očekávání

Výchozí situace: vysoká míra inflace,
přirozená míra nezaměstnanosti

Samostatnost centrální banky

Model Kydlanda-Prescotta (*modifikace*)

Základní definiční charakteristiky centrální banky s vysokým stupněm samostatnosti

(oblast měnové politiky) - politické charakteristiky (I)

Politické charakteristiky

Způsob jmenování a možnosti odvolání guvernéra a členů nejvyššího vedení

Jmenování hlavou státu, ne vládou či parlamentem. Odvolání nikoli z politických důvodů, ale pouze z důvodů uvedených v zákoně: pozbytí svéprávnosti, trestný čin, vlastní žádost aj.

Funkční období guvernéra a členů nejvyššího vedení

Je delší než funkční období vlády, aby nedošlo k výměně vedení banky při nástupu nové vlády a k následné změně charakteru měnové politiky.

Základní definiční charakteristiky centrální banky s vysokým stupněm samostatnosti

(oblast měnové politiky) - politické charakteristiky (II)

Politické charakteristiky

Možnost opětného zvolení guvernéra a členů nejvyššího vedení

Povolena v zákoně. Vhodné je současně tuto možnost limitovat na jedno (nebo maximálně dvě) další funkční období.

Schvalování měnové politiky vládou či parlamentem

Měnová politika nepodléhá schválení vládou či parlamentem, banka ale musí vládu, parlament a veřejnost pravidelně informovat o měnovém vývoji.

Členství představitelů vlády ve vedení centrální banky

Zástupci vlády nejsou členy vedení, aby nemohlo docházet k prosazování politických záměrů. Možnost účastnit se s poradním hlasem zasedání vedení centrální banky.

Základní definiční charakteristiky centrální banky s vysokým stupněm samostatnosti

(oblast měnové politiky) - politické charakteristiky (III)

Politické charakteristiky

Zákonná povinnost centrální banky podporovat cenovou stabilitu

Je v zákoně definována, a to, vzhledem k možným konfliktům v případě více cílů, v podobě jediného nebo alespoň prioritního cíle měnové politiky.

Explicitní možnost konfliktů centrální banky s vládou

Vláda nemá možnost centrální banku donutit k odkupu státních cenných papírů, které se nepodařilo prodat na trhu, ani k úvěrové či jiné pomoci ohrožené bance.

Základní definiční charakteristiky centrální banky s vysokým stupněm samostatnosti

(oblast měnové politiky) – ekonomické charakteristiky (I)

Ekonomické charakteristiky

Podmínky poskytování úvěrů centrální bankou

Stanoví výhradně centrální banka včetně úrokových sazeb a možnosti poskytnutí úvěru odmítnout. Všechny tyto úvěry mají dočasný charakter.

Nástroje měnové politiky centrální banky

Jsou plně v kompetenci centrální banky včetně sazeb povinných minimálních rezerv a limitů úrokových sazeb a limitů úvěrů u obchodních a dalších bank.

Základní definiční charakteristiky centrální banky s vysokým stupněm samostatnosti

(oblast měnové politiky) – ekonomické charakteristiky (II)

Ekonomické charakteristiky

Přímé a nepřímé úvěrování vlády centrální bankou

V zákoně je přímé úvěrování vlády zakázáno a nepřímé úvěrování je omezeno stanovením limitů pro odkupy státních cenných papírů centrální bankou od obchodních a dalších bank

Stanovování systému (a limitů fluktuace) měnového kursu domácí měny

V kompetenci centrální banky včetně rozhodování o způsobech ovlivňování měnového kursu; v systému fixního kursu jde o kompetence devalvovat / revalvovat domácí měnu a stanovit pásma fluktuace (oscilace).

Základní definiční charakteristiky centrální banky s vysokým stupněm samostatnosti (oblast měnové politiky) - finanční charakteristiky

Finanční charakteristiky

Sestavování rozpočtu centrální banky

Rozpočet sestavuje centrální banka a zprávu o činnosti a výsledku hospodaření - Výroční zprávu - předkládá ke schválení parlamentu.

Pravidla rozdělování zisku nebo hrazení ztráty z hospodaření centrální banky

Jsou přesně definována v zákoně. Centrální banka není orientována na zisk a možná ztráta není důvodem zásahů vlády či parlamentu do její činnosti.

Samostatnost, důvěryhodnost, odpovědnost a transparentnost centrální banky

Samostatnost ↔

Důvěryhodnost (kredibilita)

Snadné ztratit, obtížné získat; úzce souvisí s pravděpodobností přesvědčení veřejnosti a záměrech v měnové oblasti.

Odpovědnost

Neplnění cíle (cílů) – nutné oficiální zdůvodnění (sporné – osobní odpovědnost).

Transparentnost

Komunikace s trhy i veřejností – vysvětlování postupů. Překvapení – jen výjimečně.